

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 10 maja 2024 r.

Pozycja 40

POSTANOWIENIE z dnia 24 kwietnia 2024 r. Sygn. akt P 11/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz – przewodniczący
Justyn Piskorski
Bartłomiej Sochański
Jakub Stelina – sprawozdawca
Bogdan Świączkowski,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 kwietnia 2024 r., pytania prawnego Sądu Rejonowego w Koninie,

czy art. 45 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, ze zm.) w zakresie, w jakim pracownik bez zgody pracodawcy nie może zmienić żądania pozwu z zasądzenia odszkodowania na przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach, jest zgodny z art. 24 w związku z art. 65 ust. 1, art. 32 ust. 2 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. Sąd Rejonowy w Koninie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: sąd pytający), na podstawie postanowienia z 19 września 2022 r. (sygn. akt IV P 34/22), postawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne, czy art. 45 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (ówcześnie: Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2023 r. poz. 1465; dalej: k.p.) w zakresie, w jakim pracownik bez zgody pracodawcy nie może zmienić żądania pozwu z zasądzenia odszkodowania na przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach, jest zgodny z art. 24 w związku z art. 65 ust. 1, art. 32 ust. 2 i art. 2 Konstytucji.

1.1. Pytanie prawne zostało sformułowane w związku z następującym stanem faktycznym.

Przed sądem pytającym toczy się postępowanie w sprawie niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę. Występując z pozwem, powód domagał się wypłaty odszkodowania.

Wyrokiem z 30 kwietnia 2021 r. sąd pierwszej instancji przywrócił pracownika do pracy na poprzednich warunkach oraz zobowiązał pracodawcę do dalszego zatrudniania pracownika do czasu prawomocnego zakończenia sprawy.

Sąd drugiej instancji uchylił wyżej wskazany wyrok. Uchylony został również nakaz zatrudniania powoda do czasu prawomocnego zakończenia sporu. „Sąd wskazał m.in. iż powód zmienił roszczenie pozwu, które Sąd doręczył (...) pełnomocnikowi pozwanego (...), jednak przesyłka nie została podjęta przez pełnomocnika pomimo dwukrotnego awizowania. Dokonując tego doręczenia Sąd nie domagał się złożenia od pozwanego oświadczenia odnośnie tego czy wyraża zgodę na zmianę roszczenia i nie udzielił w tym zakresie terminu, co [powodowało] konieczność uchylecia orzeczenia. Sąd wskazał, iż w przypadku braku zgody na zmianę powództwa sąd pierwszej instancji rozważy czy nie jest to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego” (s. 7 pytania prawnego).

Rozpoznając sprawę, sąd pytający powziął wątpliwość co do zgodności art. 45 § 1 k.p. w powyżej wskazanym zakresie z art. 24 w związku z art. 65 ust. 1, art. 32 ust. 2 i art. 2 Konstytucji.

1.2. W uzasadnieniu pytania prawnego sąd pytający przedstawił zagadnienie dotyczące zmiany powództwa w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, dochodząc do wniosku, że „pracownik bez zgody pracodawcy nie może zmienić żądania pozwu z zasadzenia odszkodowania na przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach” (s. 8 pytania prawnego).

W ocenie sądu pytającego, „[k]westionowana norma z art. 45 kp uzależniająca zgodę na zmianę powództwa pracownika od woli pracodawcy pozostaje w jawnej i oczywistej sprzeczności z treścią i celem” art. 24 Konstytucji, zgodnie z którym praca znajduje się pod ochroną Rzeczypospolitej Polskiej, a państwo sprawuje nadzór nad warunkami wykonywania pracy. „W istocie w obecnym porządku prawnym państwo na etapie procesu sądowego kapituluje przed pracodawcą i nie spełnia wymogu ochrony pracownika. Ocena zasad współżycia społecznego w kontekście odmowy zgody pracodawcy na zmianę powództwa pozostawia szeroki margines orzekającym sądom. Zaś ochrona pracy nie powinna być oparta na nieokreślonych i zróżnicowanych do tych samych stanów faktycznych przesłanek rozstrzygnięcia” (s. 8 pytania prawnego).

W ocenie sądu pytającego, „[n]orma art. 45” pozostaje również w sprzeczności z konstytucyjną zasadą wolności pracy wywodzoną z art. 65 ust. 1 Konstytucji. Uzasadniając ten zarzut, sąd pytający wskazał m.in., że „[c]złowiek powinien mieć także wolność wyboru zawodu i miejsca pracy oraz możliwości jego dalszego wykonywania w przypadku stwierdzenia przez Sąd wadliwości formalnej lub braku podstaw merytorycznych do zakończenia stosunku pracy. Odmienny punkt widzenia statuowany przez art. 45 kp pomijałby konstytucyjną zasadę wolności pracy i wolność wyboru kontynuowania pracy w przypadku bezprawnych działań pracodawcy. Prawo kontynuowania aktywności zawodowej nie może być ograniczone na etapie sądowym od zgody pracodawcy. Pracodawca za swoje bezprawne zachowania nie może uzyskiwać lepszej pozycji prawnej od poszkodowanego pracownika. Takie rozwiązanie jest jawnie niesprawiedliwe w odczuciu przeciętnego obywatela” (s. 8 i 9 pytania prawnego).

Sąd pytający zauważył również, że nie ma różnicy między pracownikiem, który od samego początku zmierza do uzyskania orzeczenia przywracającego do pracy i pracownikiem, który w toku procesu występuje z takim roszczeniem. W tym drugim wypadku, zda-

niem sądu pytającego, zgoda pracodawcy na zmianę powództwa przez pracownika pogarsza jego sytuację prawną.

Sąd pytający wskazał jednocześnie, że „[p]owyższe normy konstytucyjne powiązane są z zasadą jednoznaczności prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji (...). Każdy przepis prawny powinien być tworzony w sposób jasny i klarowny. Pracownicy winni nie mieć wątpliwości co do nakładanych obowiązków i przyznawanych praw. Różnoraka interpretacja art. 45 w obecnym brzmieniu powoduje tworzenie nazbyt szerokich ram dla sądów stosujących przedmiotowe prawo” (s. 9 pytania prawnego).

2. W piśmie z 18 października 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował, że nie zgłasza udziału w przedmiotowym postępowaniu.

3. W piśmie z 7 lutego 2023 r. stanowisko w sprawie zajął Prokurator Generalny. W jego ocenie, postępowanie podlega umorzeniu, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

W ocenie Prokuratora Generalnego, kwestionowana norma, zgodnie z którą pracownik bez zgody pracodawcy nie może zmienić żądania pozwu z zasądzenia odszkodowania na przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach, „wywiedziona jest w drodze powszechnie przyjętej wykładni i stosowania przez sądy z art. 365 § 2 k.c. w zw. z art. 61 § 1 zdanie drugie k.c. w zw. z art. 300 k.p. Natomiast wskazany w *petitum* pytania prawnego art. 45 § 1 k.p. ma dla odtworzenia kwestionowanej normy znaczenie jedynie o tyle, o ile określa wymienione w nim roszczenia przysługujące pracownikowi, jako alternatywne i przemienne” (s. 11 stanowiska). Sąd pytający nie wskazał wszystkich przepisów relewantnych dla oceny zaskarżonej normy, która określa zakres swobody pracownika dotyczącej zmiany oświadczenia o wyborze roszczenia z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę. Pytanie prawne nie spełniło zatem wymogu określonego w art. 52 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p.TK, co samodzielnie przesądza o niedopuszczalności merytorycznego rozpoznania sformułowanych w nim zarzutów.

Jednocześnie, zdaniem Prokuratora Generalnego, pytający sąd nie powołał żadnych adekwatnych argumentów i dowodów na poparcie zarzutów niezgodności zaskarżonej regulacji ze wskazanymi wzorcami kontroli. Tym samym pytanie prawne nie spełniło wymogu wynikającego z art. 52 ust. 2 pkt 4 u.o.t.p.TK, co również przesądza o niedopuszczalności merytorycznego rozpoznania pytania prawnego przez Trybunał Konstytucyjny.

4. Marszałek Sejmu w piśmie z 7 lipca 2023 r. zajął stanowisko w imieniu Sejmu, wnosząc o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

W ocenie Sejmu, problem konstytucyjny, który wynika z treści pytania prawnego, może być usunięty w trybie wykładni prokonstytucyjnej. „Zaskarżony przepis w warstwie werbalnej pozbawiony jest treści, z którymi sąd pytający wiąże niekonstytucyjność. Jak wskazuje inicjator postępowania niemożliwość zmiany roszczenia z odszkodowania na przywrócenie do pracy wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego. Z kolei Sąd Najwyższy często dokonuje prokonstytucyjnej wykładni stosowanych przepisów w celu usunięcia dostrzeżonej niezgodności pomiędzy normą konstytucyjną a normą ustawową. Granicą takiej wykładni jest brzmienie przepisu. W tym stanie rzeczy zastrzeżenia konstytucyjne sądu pytającego mogą być usunięte w drodze wykładni systemowej, do której należy wykładnia przepisów w zgodzie z Konstytucją” (s. 6 stanowiska). Sąd pytający przed zwróceniem się do Trybunału Konstytucyjnego nie wyczerpał zatem innych możliwości usunięcia wątpliwości konstytucyjnych,

stąd analizowane pytanie prawne nie spełnia przesłanki funkcjonalnej. Postępowanie powinno podlegać umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Sejm zauważył również, że art. 45 k.p. nie jest źródłem normy zakwestionowanej przez sąd pytający w pytaniu prawnym. Przedmiotem regulacji art. 45 k.p. jest, zdaniem Sejmu, wyłącznie ustalenie zakresu roszczeń pracowniczych w sytuacji niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę przez pracodawcę. „[K]westionowana norma prawna nie wynika z wyłącznie treści art. 45 § 1 k.p. Jej treść ukształtowała się w drodze stosowania kilku przepisów jako odpowiedź na pytanie, czy pracownik może dokonać konwersji świadczenia przemienne, o którym mowa w art. 45 k.p. Tak więc przedmiotem kontroli w sprawie obok (...) art. 45 § 1 k.p., powinien być także art. 300 k.p., art. 61 k.c., art. 365 § 1 i 2 k.c, art. 477¹ k.p.c. Przytoczone przepisy nie zostały jednak wskazane jako przedmiot kontroli w *petitum* pytania prawnego, co uchybia obowiązkowi przewidzianemu w art. 52 ust. 2 pkt 3 [u.o.t.p.TK] (...). Powoduje także niemożliwość rozpatrzenia sprawy, gdyż zaskarżony przepis nie jest źródłem zakwestionowanej przed TK normy prawnej. Wobec okoliczności wyżej podniesionych, Sejm wyraża stanowisko, że nie można uznać, iż sąd pytający uczynił zadość wymogowi wystarczającego dookreślenia i uzasadnienia problemu konstytucyjnego” (s. 9 i 10 stanowiska).

5. Sąd pytający w piśmie z 21 czerwca 2023 r. skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego zwrócił się z prośbą o wypożyczenie na okres 14 dni akt postępowania w sprawie o sygn. akt IV P 34/22 przesłanych wraz z pytaniem prawnym. 29 czerwca 2023 r. Biuro Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego przekazało wyżej wskazane akta sądowe, z jednoczesną prośbą o zwrot niezwłocznie po ich wykorzystaniu, gdyż są niezbędne w toku postępowania przed Trybunałem w sprawie niniejszego pytania prawnego.

6. W piśmie z 12 stycznia 2024 r. Trybunał Konstytucyjny zwrócił się do sądu pytającego o zwrot akt postępowania przekazanych 29 czerwca 2023 r.

7. W piśmie z 29 stycznia 2024 r. Przewodniczący IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Rejonowego w Koninie (dalej: Przewodniczący Wydziału) przedstawił stan toczącej się przed sądem pytającym sprawy i przekazał dodatkowe akta postępowania, które jego zdaniem, mogą mieć znaczenie dla procedowania przez Trybunał Konstytucyjny przedmiotowego pytania prawnego.

Przewodniczący Wydziału wskazał, że 19 września 2022 r. Sąd Rejonowy w Koninie w składzie sędziego sprawozdawcy Michała Jankowskiego zwrócił się z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego. Równocześnie, w tym samym składzie sędziowskim, zostało wydane postanowienie o zawieszeniu postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.). Na postanowienie w przedmiocie zawieszenia postępowania zostało złożone zażalenie do Sądu Okręgowego w Koninie, który postanowieniem z 28 marca 2023 r. uchylił zaskarżone postanowienie i zniósł postępowanie w zakresie czynności podejmowanych przez sędziego Sądu Okręgowego w Koninie Michała Jankowskiego po 10 listopada 2021 r. Jak zauważył Przewodniczący Wydziału, w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy w Koninie wskazał, że 10 listopada 2021 r. sędzia Michał Jankowski został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Koninie, a jednocześnie nie został oddelegowany do pełnienia obowiązków sędziego Sądu Rejonowego w Koninie na podstawie art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.) oraz nie został przez kolegium Sądu Okręgowego w Koninie zwolniony

z obowiązku rozpoznania części lub wszystkich spraw przydzielonych sędziemu w dotychczasowym miejscu służbowym.

Przewodniczący Wydziału zwrócił również uwagę, że sentencja wyżej wskazanego postanowienia Sądu Okręgowego w Koninie, które nie zostało podważone w drodze zwykłych i nadzwyczajnych środków zaskarżenia, wskazuje na zniesienie postępowania w zakresie czynności podejmowanych przez sędziego Sądu Okręgowego w Koninie Michała Jankowskiego po 10 listopada 2021 r., a jedną z takich czynności było skierowanie przez sędziego pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego, które miało miejsce po tej dacie. Okoliczność ta, w ocenie Przewodniczącego Wydziału, może mieć wpływ na procedowanie przez Trybunał Konstytucyjny przedmiotowego pytania prawnego.

Przewodniczący Wydziału poinformował również, że sędzia Michał Jankowski nie jest już sędzią prowadzącym postępowanie w sprawie o sygn. akt IV P 34/22. Od 7 września 2023 r. sprawa została przydzielona innemu sędziemu sprawozdawcy i na skutek uchylenia postanowienia w przedmiocie zawieszenia postępowania pozostaje cały czas w toku i podejmowane są w niej czynności procesowe.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przedmiot i zakres zaskarżenia.

Sąd Rejonowy w Koninie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie postanowienia z 19 września 2022 r. (sygn. akt IV P 34/22), postawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne, czy art. 45 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (ówczesnie: Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2023 r. poz. 1465; dalej: k.p.) w zakresie, w jakim pracownik bez zgody pracodawcy nie może zmienić żądania pozwu z zasądzenia odszkodowania na przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach, jest zgodny z art. 24 w związku z art. 65 ust. 1, art. 32 ust. 2 i art. 2 Konstytucji.

Art. 45 § 1 k.p. ma następującą treść: „W razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas określony lub umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest niezasadnione lub narusza przepisy o wypowiedaniu umów o pracę, sąd pracy – stosownie do żądania pracownika – orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu – o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu”.

2. Przesłanki dopuszczalności merytorycznego rozpoznania sprawy.

Zgodnie z art. 193 Konstytucji „[k]ażdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem”.

Pytanie prawne powinno zatem spełniać kumulatywnie następujące przesłanki: podmiotową – podmiotem inicjującym w trybie pytania prawnego konstytucyjną kontrolę może być wyłącznie sąd, przedmiotową – ograniczającą kontrolę jedynie do oceny hierarchicznej zgodności aktów normatywnych z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą oraz funkcjonalną – nakazującą, by od odpowiedzi na pytanie prawne zależało rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem (zob. m.in. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 17 października 2018 r., sygn. P 7/17, OTK ZU A/2018, poz. 59). Niespełnienie którejkolwiek z wyżej wskazanych przesłanek kontroli stanowi przeszkodę formalną dla merytorycznego rozpoznania sprawy przez Trybunał Konstytucyjny. W tym wypadku postępowanie podlega umorzeniu z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

3. Ocena dopuszczalności merytorycznego rozpoznania pytania prawnego.

3.1. Na wstępie Trybunał Konstytucyjny dokonał oceny, czy pytanie prawne spełnia przesłankę podmiotową.

Przesłanka podmiotowa określa podmiot posiadający wyłączną kompetencję do wystąpienia z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego. Jest nim sąd w rozumieniu konstytucyjnym, a zatem państwowy organ władzy sądowniczej, który jest oddzielony i niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej (zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 11 lutego 2015 r., sygn. P 44/13, OTK ZU nr 2/A/2015, poz. 21). Art. 175 Konstytucji zawiera katalog wszystkich kategorii sądów funkcjonujących w Rzeczypospolitej Polskiej. W literaturze wskazuje się, że „[k]lasyfikacja ta ma charakter zamknięty i stanowi niezbędne dopełnienie organizacyjne pojęcia «sądy», którym operuje ustrojodawca w licznych przepisach ustawy zasadniczej (np. art. 45, 173, 177)” (B. Naleziński, komentarz do art. 175, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II*, red. P. Tuleja, Warszawa 2023). Podkreśla się również, że „sądem” w rozumieniu ustawy zasadniczej jest organ państwa polskiego, wyodrębniony od władzy ustawodawczej i wykonawczej, umocowany do wydawania ostatecznych rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych, których skuteczność oraz stabilność jest zabezpieczona i zapewniona przez państwo. Sąd jest zarazem organem powołanym i funkcjonującym na podstawie konstytucyjnej lub ustawowej, którego członkowie posiadają określone kwalifikacje zawodowe i szczególny status, polegający na objęciu gwarancją niezawisłości (zob. M. Wiącek, *Pytanie prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2011, s. 65 i 66).

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wskazywano, że uprawnienie w zakresie wystąpienia do Trybunału w trybie pytania prawnego ustrojodawca przyznaje wprawdzie jedynie sądom, ale w praktyce składom orzekającym organu władzy publicznej powołanego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z: 21 października 2009 r., sygn. P 31/07, OTK ZU nr 9/A/2009, poz. 144 oraz 27 lipca 2016 r., sygn. P 134/15, OTK ZU A/2016, poz. 68). Również w literaturze podkreśla się, że „jakkolwiek w komentowanym przepisie [art. 193 Konstytucji] użyta została nazwa «sąd», to nie chodzi o sąd w znaczeniu organizacyjnym, ale o skład orzekający w konkretnej sprawie, który w tym zakresie wydaje – zgodnie z właściwymi normami procesowymi – postanowienie” (M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87-243*, Warszawa 2016). Co istotne, skład orzekający sądu występujący do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym winien zostać należycie obsadzony. Nie spełnia zatem przesłanki podmiotowej pytania prawnego m.in. pismo wniesione przez sędziego wyłączonego ze sprawy (zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 19 listopada 2014 r., sygn. P 15/13, OTK ZU nr 10/A/2014, poz. 115).

Z przedstawionych akt postępowania wynika, że pytanie prawnie skierowane do Trybunału Konstytucyjnego zostało sformułowane w postanowieniu z 19 września 2022 r. przez Sąd Rejonowy w Koninie w składzie jednoosobowym – sędziego Michała Jankowskiego, który w dniu wydania tego postanowienia nie był sędzią Sądu Rejonowego w Koninie z uwagi na powołanie go 10 listopada 2021 r. (a zatem niemal rok wcześniej) na stanowisko sędziego sądu wyższej instancji (Sądu Okręgowego w Koninie). Sędzia ten nie został również oddelegowany do pełnienia obowiązków sędziego Sądu Rejonowego w Koninie na podstawie art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (ówcześnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.) i nie był uprawniony od dnia powołania do pełnienia urzędu sędziego sądu wyższej instancji do rozpoznania sprawy, w związku z którą zwrócił się z pytaniem prawnym.

Co istotne, z akt przedłożonych Trybunałowi Konstytucyjnemu wynika również, że równocześnie z postanowieniem dotyczącym pytania prawnego, w sprawie o sygn. akt

IV P 34/22 w tym samym składzie sędziowskim zostało wydane przez Sąd Rejonowy w Koninie postanowienie o zawieszeniu postępowania. Następnie, na skutek wniesionego zażalenia, Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z 28 marca 2023 r. (sygn. akt III Pz 12/22) uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Koninie i zniósł postępowanie w zakresie czynności podejmowanych przez sędziego Sądu Okręgowego w Koninie Michała Jankowskiego po 10 listopada 2021 r., a jedną z takich czynności było skierowanie 19 września 2022 r. pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że „[s]ąd I instancji był niewłaściwie obsadzony od dnia 10.11.2021 r. gdyż od tego dnia przewodniczący składu sędziego Michał Jankowski został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku wyższego szczebla, tj. na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Koninie. (...) Ponadto sędzia Michał Jankowski nie został oddelegowany do pełnienia obowiązków sędziego (...) na podstawie art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tj. Dz. U. 2020. 2072 ze zm), a Kolegium Sądu Okręgowego nie podjęło decyzji w przedmiocie zwolnienia sędziego z obowiązku rozpoznania części lub wszystkich spraw przydzielonych mu w dotychczasowym miejscu służbowym. Wskutek powołania na nowe stanowisko sędziowskie sędzia Michał Jankowski nie tylko zmienił miejsce służbowe, w którym dotychczas pełnił urząd sędziego sądu powszechnego, ale stał się sędzią sądu wyższej instancji. W konsekwencji zmienił się zakres jego kompetencji do rozpoznawania spraw sądowych, w związku z czym stracił on uprawnienie do dalszego orzekania w Sądzie Rejonowym w Koninie, w którym pełnił służbę sędziowską przed powołaniem go na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Koninie. Tym samym nie mógł już orzekać w niniejszej sprawie począwszy od dnia powołania na nowe stanowisko sędziowskie, tj. z dniem 10 listopada 2021 r. (...) Oznacza to, że pytanie prawne sformułowane w postanowieniu z dnia 19 września 2022 r. pochodzi od organu nienależycie obsadzonego” (s. 5 i 8 uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w Koninie). Przedmiotowe postanowienie Sądu Okręgowego w Koninie, jak wskazuje Przewodniczący IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Rejonowego w Koninie w piśmie z 29 stycznia 2024 r. skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego, nie zostało w żaden sposób podważone w drodze zwyczajnych czy nadzwyczajnych środków odwoławczych i jest ono prawomocne.

W świetle powyższych ustaleń Trybunał Konstytucyjny uznał, że sformułowane w postanowieniu z 19 września 2022 r. pytanie nie pochodzi od organu uprawnionego do zadania pytania prawnego. Organem tym może być bowiem jedynie sąd właściwy dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, na tle której pojawiło się pytanie prawne. Względ na konstytucyjne upoważnienie prawodawcy do określenia zasad postępowania sądowego oraz konstytucyjny wymóg, aby sprawa była rozpoznana przez bezstronny i niezawisły sąd, stoją na przeszkodzie przyjęciu, że pytanie prawne może zostać zadane przez sąd nienależycie obsadzony, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

3.2. Wobec niespełnienia przesłanki podmiotowej pytania prawnego wynikającej z art. 193 Konstytucji, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wydanie wyroku w niniejszej sprawie jest niedopuszczalne, co powoduje umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393).

Ze względu na powyższe okoliczności Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.